

Tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2023 / sivistystoimiala

Sivla 22.02.2024 § 15
1806/02.02.02/2023

Valmistelija: sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen p. 0400 542 062, talousasiantuntija Seija Ruusu p. 040 655 4887, tulosaluejohtajat Maija Jääskeläinen p. 040 507 9571 , johtava rehtori Juha Damskägg p. 040 836 1604, kirjastopalvelupäällikkö Risto Heikkinen p. 044 705 8321

Kaupunginvaltuusto on 28.11.2022 § 161 hyväksynyt talousarvion vuodelle 2023 ja taloussuunnitelman vuosille 2024 - 2025 sekä investointiohjelman vuosille 2023 - 2026. Kaupungin taloudessa ja toiminnassa on noudatettava hyväksyttyä talousarviota siihen tehtyine muutoksineen. Kaupunginhallitus on käsitellyt talousarvion täytäntöönpano-ohjeet 12.12.2022 § 374.

Kuntalain 69 §:n mukaan on kunnan laadittava toimintakertomus. Toimintakertomuksessa selvitetään, kuinka vuosittain talousarviossa asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu. Talouspalvelut kokoaa koko kaupungin toimintakertomuksen. Sivistystoimen tuloalueet ovat täydentäneet 2023 toiminetakertomuksen osaltaan Opiferus järjestelmään, jossa toimintakertomus kootaan.

Sivistystoimen osalta esityslistan oheisaineistona on

- toimintakertomus ja tilinpäätös 2023
- sivistystoimen toteumavertailu 1.1.-31.12.2023 tulosaluetasolla ja tulosityksikkötasolla 13.02.2024 tiedoin
- henkilöstöresurssien toteuma
- sisäisen valvonnan raportti
- nuorisovaltuuston toimintakertomus
- Tammenlehvän perinnetoimikunnan toimintakertomus

Toimialatasoinen riskien arvioinnin raportti on toimintakertomusosuudessa.

Yleiskatsaus sivistystoimialaan v. 2023

Kokonaisuutena toimiala on pysynyt toiminnan laajuuteen ja taloudellisesti haastavaan tilanteeseen nähden hyvin talousarviossa. Toiminnan tuotot ylittyivät hieman noin 91 000€ (toteuma 103 %) ja toimintakulut alittuivat noin 370 000 € (toteuma 99 %). Toimintakate on alle arvioidun nlin 461 000 € (toteuma 99 %).

Toteumat on siirretty esityslistalle kuvakaappauksina. Lukuohje: vasemmasta eurosarakkeesta alkaen lueteltuina:

Ta2023 määrärahan suuruus, toteuma 2023, poikkeman suuruus, toteuma-% ja edellinen vuosi 1-12/2022, joka siis oikeanpuoleisin sarake.

00100040 **SIVISTYSTOIMI					
33000 Toimintatuotot	3 363 590,00	3 454 832,03	-91 242	103	3 164 845
34000 Toimintakulut	-41 980 600,00	-41 611 180,93	-369 419	99	-39 164 498
34999 Toimintakate	-38 617 010,00	-38 156 348,90	-460 661	99	-35 999 653
36999 Vuosikate	-38 617 010,00	-38 156 348,90	-460 661	99	-35 999 653
37000 Poistot ja arvonalentumiset	-174 509,00	-162 225,43	-12 284	93	-238 527
38499 Tilikauden tulos	-38 791 519,00	-38 318 574,33	-472 945	99	-36 238 180
39999 Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-38 791 519,00	-38 318 574,33	-472 945	99	-36 238 180

Toimintakertomus pitää sisällään

- 1) toimialan ja tulosalueiden yleiskatsaukset sekä tavoitteiden ja talouden arvioinnin ja toteutumisen pitäen sisällään mm. asiakas- ja suoritemäärät, henkilöstöressurssien toteutumisen
- 2) toimialatasoisen riskien arvioinnin, niiden toteutumisen ja raportoinnin ja toimialatasoisen sisäisen valvonnan arvioinnin ja raportoinnin

Tulosaluetasoiset riskien arvionnit, niiden toteutuminen ja raportointi ovat oheisaineistona ja käsitellään toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Toimintakertomuksen perusteella toimialan tavoitteet on pääosin saavutettu ja toiminta on tavoitteiden sekä annettujen ohjeiden ja määräysten mukaista. Talouden osalta on pyritty säästäväisyyteen ja taloutta on seurattu entistäkin tarkemmin.

Hallinto

Henkilöstökulujen ylitys (18 000 €) johtuu talousarvion ja talousohjelman valmistelun aikaisesta välttämättömästä, osa-aikaisesta henkilöstöressurssista. Taloustehtävien hoitamista ei onnistuttu organisoimaan v. 2023 aikana. Asia on saanut ratkaisunsa v. 2024 alkupuolella. Henkilöstökuluissa myös kokouspalkkiot hienoisesti ylittyivät. Palvelujen ostoihin käytettiin arvioitua vähemmän (7 000 €) määrärahoja. Tulosalueen määrärahojen ylitystä (toimintakatteessa noin 11 000 €)) voidaan luonnehtia maltilliseksi.

Toimintakertomuksessa on koottuna toimialan uudistuksista. Talousohjelman valmistelu oli moninainen – työläskin: valmistelu tapahtui samanaikaisesti talousarvion valmistelun kanssa.

Toteumat on siirretty esityslistalle kuvakaappauksina. Lukuohje: vasemmasta eurosarakkeesta alkaen lueteltuina: Ta2023 määrärahan suuruus, toteuma 2023, poikkeman suuruus, toteuma-% ja edellinen vuosi 1-12/2022, joka siis oikeanpuoleisin sarake.

00104000 ****SIVISTYSTOIMEN HALLINTO					
33000 Toimintatuotot	240,00	2 256,71	-2 017	940	911
34000 Toimintakulut	-272 358,00	-284 881,06	12 523	105	-289 785
34999 Toimintakate	-272 118,00	-282 624,35	10 506	104	-288 874
36999 Vuosikate	-272 118,00	-282 624,35	10 506	104	-288 874
38499 Tilikauden tulos	-272 118,00	-282 624,35	10 506	104	-288 874
39999 Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-272 118,00	-282 624,35	10 506	104	-288 874

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen toimintavuosi toteutui pääsääntöisesti tavoitteiden mukaisesti niin talouden kuin laadun näkökulmasta. Toimintatuotot ylittivät hieman 26 410 € (toteuma 102 %) ja toimintakulut alittuivat 180 178 € (99 %). Toimintakate alittui 206 588 € (98 %).

Toteumat on siirretty esityslistalle kuvakaappauksina. Lukuohje: vasemmasta eurosarakkeesta alkaen lueteltuina: Ta2023 määrärahan suuruus , toteuma 2023, poikkeman suuruus, toteuma-% ja edellinen vuosi 1-12/2022, joka siis oikeanpuoleisin sarake.

00104100 ****VARHAISKASVATUS					
33000 Toimintatuotot	1 194 840,00	1 221 250,07	-26 410	102	1 159 174
34000 Toimintakulut	-12 321 040,00	-12 140 862,30	-180 178	99	-11 223 299
34999 Toimintakate	-11 126 200,00	-10 919 612,23	-206 588	98	-10 064 124
36999 Vuosikate	-11 126 200,00	-10 919 612,23	-206 588	98	-10 064 124
37000 Poistot ja arvonalentumiset	-4 361,00	-1 027,76	-3 333	24	-11 721
38499 Tilikauden tulos	-11 130 561,00	-10 920 639,99	-209 921	98	-10 075 845
39999 Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-11 130 561,00	-10 920 639,99	-209 921	98	-10 075 845

Saaduilla valtionavustuksilla jatkettiin hankkeita, joilla vahvistetaan lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia sekä kolmitasoisien tuen edistämistä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki muuttui 1.3.2023. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain perusteena olevia tulo- ja korotettiin ja perheiden asiakasmaksut tarkistettiin 1.3.2023 alkaen. Lakimuutoksesta johtuen lisätalousarvioissa tarkistettiin asiakasmaksukertymää ennakoidusti. Suurimpana haasteena on edelleen kelpoisten varhaiskasvatuksen opettajien ja myös sosionomien rekrytointi. Varhaiskasvatuksen palkkaohjelman kolmas vaihe toteutui. Yhteistyötä on tehty säännöllisesti eri toimijoiden kanssa ja syksyllä Jämsä liittyi seudulliseen varhaiskasvatuksen palvelualueeseen. Talousohjelman valmistelu ja sen johdosta järjestetyt tilaisuudet painottuivat syksyn toiminnassa.

Perusopetus

Perusopetuksen toimintavuosi toteutui pääsääntöisesti tavoitteiden mukaisesti niin talouden ja toiminnan osalta (toteuma 99 %).

Toimintatuottoja kertyi talousarviossa ennakoitu määrä (toteuma 100 %). Hankeavustusten ja kotikuntakorvausten määrä oli ennakoitua pienempi, vastaavasti muut myyntituotot ja vuokratuotot olivat ennakoitua suuremmat. Henkilöstökuluissa oli noin 200 000 euron alitus (toteuma 98 %), palveluiden ostoissa noin 120 000 euron ylitys (toteuma 102 %) sekä aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa noin 36 000 euron alitus (toteuma 94 %).

Toteumat on siirretty esityslistalle kuvakaappauksina. Lukuohje: vasemmasta eurosarakkeesta alkaen lueteltuina:

Ta2023 määrärahan suuruus, toteuma 2023, poikkeman suuruus, toteuma-% ja edellinen vuosi 1-12/2022, joka siis oikeanpuoleisin sarake.

00104200 ****PERUSOPETUS					
33000 Toimintatuotot	1 379 310,00	1 375 146,84	4 163	100	1 263 072
34000 Toimintakulut	-22 669 378,00	-22 536 240,81	-133 137	99	-21 562 305
34999 Toimintakate	-21 290 068,00	-21 161 093,97	-128 974	99	-20 299 232
36999 Vuosikate	-21 290 068,00	-21 161 093,97	-128 974	99	-20 299 232
37000 Poistot ja arvonalentumiset	-40 169,00	-40 166,39	-3	100	-151 250
38499 Tilikauden tulos	-21 330 237,00	-21 201 260,36	-128 977	99	-20 450 483
39999 Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-21 330 237,00	-21 201 260,36	-128 977	99	-20 450 483

Saaduilla valtionavustuksilla jatkettiin hanketoimintaa koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseksi, koronapandemian vaikutusten tasoittamiseksi, yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi, alkuopetuksen pilotointiin, alkuopetuksen lukemisen kulttuurin ja lukutaidon vahvistamiseksi sekä Harrastamisen Suomen mallin mukaiseen kerhotoimintaan. Hankeavustuksilla on voitu rekrytoida mm. resurssiopettajia, koulunkäynti- ja vapaa-aikaohjaajia sekä hankkeiden koordinaattoreita.

Vuoden aikana laadittiin opiskeluhuollon suunnitelma ja lääkehoitosuunnitelma. Lisäksi uudistettiin perusopetuksen järjestyssäännöt. Rekrytoinneissa suurimmat haasteet on ollut erityisopettajien ja erityisluokanopettajien tehtäviin. Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa on laadittu sopimus kehitysvammaisten loma-aikaisenes kerhotoiminnan tuottamisesta.

Vuoden 2023 lopussa perusopetuksessa oli 1668 oppilasta ja valmistavassa opetuksessa 29 oppilasta. Talousohjelman valmistelu ja sen johdosta järjestetyt tilaisuudet painottuivat syksyn toiminnassa.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksen toimintavuosi toteutui pääsääntöisesti tavoitteiden mukaisesti niin talouden ja toiminnan osalta (toteuma 97 %).

Toimintatuotot ylittyivät noin 20 000 eurolla (toteuma 134 %) johtuen hankeavustusten ennakoitua suuremmasta määrästä ja kahden tutkinnon

opiskelijoista saaduista maksuista. Henkilöstökulut toteutuivat suunnitellusti (toteuma 100 %), palveluiden ostoissa noin 11 000 euron alitus (toteuma 97 %) sekä aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa noin 24 000 euron alitus (toteuma 79 %).

Toteumat on siirretty esityslistalle kuvakaappauksina. Lukuohje: vasemmasta eurosarakkeesta alkaen lueteltuina:

Ta2023 määrärahan suuruus, toteuma 2023, poikkeman suuruus, toteuma-% ja edellinen vuosi 1-12/2022, joka siis oikeanpuoleisin sarake.

Jämsän lukio					
33000 Toimintatuotot	61 000,00	81 659,09	-20 659	134	49 031
34000 Toimintakulut	-2 213 065,00	-2 172 016,92	-41 048	98	-1 987 688
34999 Toimintakate	-2 152 065,00	-2 090 357,83	-61 707	97	-1 938 657
36999 Vuosikate	-2 152 065,00	-2 090 357,83	-61 707	97	-1 938 657
38499 Tilikauden tulos	-2 152 065,00	-2 090 357,83	-61 707	97	-1 938 657
39999 Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-2 152 065,00	-2 090 357,83	-61 707	97	-1 938 657

Hankeavustuksella on paikattu koronapandemian aiheuttamaa oppmisvajetta sekä tehostettu erityisopetusta ja opinto-ohjausta. Erasmus+-akkreditoinnin saadulla avustuksella on voitu järjestää opettajien täydennyskoulutusta sekä opiskelijoiden ryhmävaihto ja yksilövaihto.

Ammattiopisto Gradian kanssa on laadittu sopimus yhteistyöstä ja rahoituksesta kahden tutkinnon opiskelijoiden ja urheiluvalmennuksessa olevien lukion opiskelijoiden osalta. Vuoden 2023 lopussa lukiossa oli 254 opiskelijaa ja 19 kahden tutkinnon opiskelijaa. Ammattiopisto Gradian järjestämässä urheiluvalmennuksessa oli 20 opiskelijaa. Talousohjelman valmistelu ja sen johdosta järjestetyt tilaisuudet painottuivat syksyn toiminnassa.

Elämänlaatupalvelut

Elämänlaatupalveluiden vuosi 2023 toteutui pääsääntöisesti tavoitteiden mukaisesti. Toimintakate oli 3,70 milj. € (toteumaprosentti 98 % lisätalousarviosta). Toimintatuotot olivat 775 000 € (toteumaprosentti 106 %) ja ylittyivät kokonaisuutena 46 000 € verrattuna lisätalousarviossa asetettuun, painavimpana syynä uimahallin runsaat tuotot. Toimintakulut olivat 4,47 milj. € (toteumaprosentti 99 %) ja alittuivat 28 000 € lisätalousarviosta.

Toteumat on siirretty esityslistalle kuvakaappauksina. Lukuohje: vasemmasta eurosarakkeesta alkaen lueteltuina:

Ta2023 määrärahan suuruus, toteuma 2023, poikkeman suuruus, toteuma-% ja edellinen vuosi 1-12/2022, joka siis oikeanpuoleisin sarake.

00104500 ****ELÄMÄNLAATUPALVELUT					
33000 Toimintatuotot	728 200,00	774 519,32	-46 319	106	692 657
34000 Toimintakulut	-4 504 759,00	-4 477 179,84	-27 579	99	-4 101 422
34999 Toimintakate	-3 776 559,00	-3 702 660,52	-73 898	98	-3 408 765
36999 Vuosikate	-3 776 559,00	-3 702 660,52	-73 898	98	-3 408 765
37000 Poistot ja arvonalentumiset	-129 979,00	-121 031,28	-8 948	93	-75 556
38499 Tilikauden tulos	-3 906 538,00	-3 823 691,80	-82 846	98	-3 484 321
39999 Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-3 906 538,00	-3 823 691,80	-82 846	98	-3 484 321

Opistojen sekä kirjasto- ja vapaa-aikapalveluiden toiminta oli moniulotteista ja verkostoitunutta, jämsäläisten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä sekä kaupungin elinvoimaisuutta tukevaa. Muutamia nostoja: Hyvinvointikoordinaattori rekrytoitiin. Jämsänkoskella avautui omatoimikirjasto. Kotouttamistyön osalta kaupungissa on kotouttamiskoordinaattori. Hanketoiminta oli aktiivista. Palveluja tuotettiin, toimintaedellytyksiä luotiin ja tilat olivat käytössä täysimääräisesti koronavuosien jälkeen.

Investoinnit

Muut pitkäaikaiset menot

Sivistyspalvelujen ohjelmistot

Investointimääräraha on varattu tekoälysovellukseen kirjastossa. Hanke ei ole edennyt aikapulan vuoksi

Juuso Waldenin muistomerkki

Juuso Waldenin ja paperiteollisuuden muistomerkin kunnostus aloitettiin vuonna 2022 Juuso Waldenin muotokuvan kunnostuksella. Muistomerkki on puhdistettu ja sille sekä muotokuvalle on tehty antigrafitikäsittely kesällä 2023. Myös muistomerkkialueen huonokuntoinen laatoitus on uusittu. Kunnostettu muotokuva ja sen uusi jalusta on asennettu paikalleen elokuun lopulla. Syyskuussa asennettiin kameravalvonta muistomerkkialueelle.

MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	MÄÄRÄRAHA	KÄYTTÖ	TOTEUMA-%
Sivistyspalvelujen ohjelmistot			
Menot	-20 000 €	-	-
Netto	-20 000 €	-	-
Juuso Waldenin muistomerkki			
Menot	-30 000 €	-22 280 €	74 %
Netto	-30 000 €	-22 280 €	74 %

Koneet ja kalusto

Jämsänkosken omatoimikirjaston kalustus

Jämsänkosken omatoimikirjasto on kalustettu ja otettu asiakaskäyttöön toukokuussa.

Jämsänkosken omatoimikirjaston kalustus	MÄÄRÄRAHA	KÄYTTÖ	TOTEUMA-%
Menot	-40 000 €	-22 396 €	56 %
Netto	-40 000 €	-22 396 €	56 %

Oheisaineistossa oli mukana myös rakennusten ja rakennelmien osalta sivistystoimialan käytössä olevien rakennusten investoinnit. Toteumat käsitellään elinvoimalautakunnassa.

Toimivalta, johon päätös perustuu:

Hallintosääntö: 26 § Lautakuntien ja liikelaitoksen johtokunnan tehtävät ja yleinen toimivalta

Ehdotus

Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen

Sivistyslautakunta hyväksyy:

- tulosaluetasoiset riskiarviointien raportit.
- tavoitteiden mukaiset painopistealueiden arvioinnit.
- sisäisen valvonnan raportin v. 2023 osalta ja esittää toimialaa koskevan osuuden kaupunginhallitukselle hyväksymistä varten.
- toimintakertomukseen sisältyvän vuoden 2023 toimialatasoisen riskiarvioinnin raportin ja esittää sitä edelleen kaupunginhallitukselle ja –valtuustolle hyväksymistä varten.
- esitetyn sivistystoimialan vuoden 2023 toimintakertomuksen, henkilöstövoimavarojen toteutumisen ja tilinpäätöksen ja esittää sitä edelleen kaupunginhallitukselle ja –valtuustolle hyväksymistä varten.

Sivistyslautakunta päättää, että sivistystoimenjohtaja voi tehdä tarvittavia tarkennuksia/korjauksia teksteihin ja tilinpäätöksen tunnuslukuihin. Tilinpäätösasiakirjaan tekstit tulevat lyhennetyssä muodossa.

Sivistyslautakunta kiittää sivistystoimialan henkilöstöä ja esihenkilöitä vuoden 2023 toiminnasta ja tarkasta taloudenpidosta.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen ja talousasiantuntija Seija Ruusu oli läsnä asian käsittelyn aikana (klo 15.55-19.15).